

# SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

## KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

**Hirdetési ár:** Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.  
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,  
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

## Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre

Félévre

1 frt

2 "

## A jelen háboru, és mi.

Azon óriási küzdelemben, mely Francia- és Németország határain vérrel festi a Rajna szőke hajjait, már mindjárt kezdetben is nem csak a hadviselő felek, de Európa népei is részt vesznek — sympathiájok és antipathiájokkal.

Miután e küzdelemnek olyanforma eredménye nem lehet, minő volt a mesebeli két oroszán verekedésének, melyek kölcsönösen úgy felfalták egymást, hogy csupán farkuk maradt fen; miután — kétséget nem szenved — egyik vagy másik hadviselő félnek, előnyben kell lennie a másik felett: azon kérdés támadt: vajon mi magyarok csupán a magyar állam érdekeit tartva szemelött, melyik félnek ohajtsuk győzelmét, melyikhez forduljunk sympathiánkkal?

Vessünk egy futó pillanatot e kérdésre, a józan ész szövénénél, mely minden kérdésben a legkisebbtől a legmagasabb kombinációig, helyesebb utmutató a legfényesebb ábránd, a legragyogóbb teoriánál.

Tegyük fel — a min már azért sem lehet kételkedni, mert a francia a föld első katonája, — tegyük fel, mondom, hogy a francia fegyverek részén lesz a diadal.

Mi lesz ennek következménye?

Vilmos királynak a győzelmes francia hadak előtt békéért esdő, meghunyászkodott követei megnyerik a békét, ilyen forma feltételek alatt:

Ismerje el a porosz, vagy ha tetszik a német nemzet: mikép Európa continensén nem őt, de a francziát illeti a vezérszerep.

Vilmos király tegyen fogadást, mikép ezentúl sógorságából nem fog Európa valamely megürült trónjára fejedelmet oktrojálni akarni.

Egy kevés kárpótlásra is szükség lévén, Franciaország határai Németország felől a Rajnáig lesznek kiterjesztve. Ez nem csak természetes, de igazságos is, a mennyiben, ha Poroszországnak Rajnán túl lakó népei a divatos suffragium universale-val megkérdettnének — minthogy nagyobbrészt francziák — Franciaország mellé nyilatkoznának.

Európa többi államai maradnának in statu quo, mi magyarok folytathatnók belszervezkedésünk nagy munkáját, a baloldal ezután is diktiozna, a jobboldal a tettek mezején maradna.

Tekintsük a pénz másik oldalát is. Mi történnék akkor, ha a poroszok részén lenne a győzelem?

Mindenekelőtt megjegyezzük miként e csuda csupán Németország egysége nagy eszméjének lelkesítő befolyása alatt fogna megtörténhetni. A csaták sorsát többnyire nagy tettekre buzdító eszmék szokták eldönteni. Poroszország már is elhitette a német nemzettel, mikép a jelen háborn nem specifikus porosz ügy: de a német becsület. Németország egyesítésének lehetősége van kérdésben. Már ha ez eszme befolyására a francziák vereséget szenvednének: Poroszországnak soha sem volna kedvezőbb alkalmja a nagy cél, melyért negyven millió német kebel dobog, végrehajtani. A győzelmes porosz hadak csakhamar Ausztria határai, sőt Bécs kapuihoz robognának. E cél végrehajtására, bizonyos jó szolgálatokért az orosz is szövetkezne. Alig szenved kétséget, hogy ennek végeredménye Ausztria legyőzése lenne. Azon házasság, mely három évvel ezelőtt Ausztria Magyarországgal kötött, nem a papok foruma, de a harcok mezején lenne felbontva. S miután a poroszok győzelme a Rajnánál nem egyéb, mint a szlávok győzelme az Al-Duna mellett: hogy mi lenne a magára maradt magyar birodalomból, még gondolni is alig merjük.

Ily világításban látjuk a jelen helyzetet. Van-e benne a józanságnak vagy egy sugara, azt a bekövetkezendő események fogják kimutatni. A mi meggyőződésünk az: hogy a jelen válságos viszonyok közt, legyőzve a mivelt nemzet iránti egyéni hajlamainkat: a magyar állam érdekeinek szempontjából sympathiánkkal a francia fegyverek győzelméhez kell fordulnunk.

Kétséget nem szenved, mikép helyzetünk nagyon komoly. Megvan azonban azon vigasztalásunk, mikép sorsunk vezetésének gyeplői a jelen kormány nál, oly

férfiak kezébe vannak letéve, kik nem fényes ábránd után indulnak, de a kiket tetteikben a körülmények bölcs felhasználásának eszméje vezérel.

Nekünk, székelyeknek nem lehet más teendők e komoly pillanatban, mint bizalommal viseltetni azon kormány iránt, melynek tetteit elhatározását Deák Ferencz, Andrássy Gyula mély belátása vezérli.

Ha a bekövetkezendő válságban ők sem fognak állami életünk hajóját révpartra juttathatni, ennek oka nem belátásuk és hazafiságuk hiányában fog rejleni: hanem átkos helyzetünk és fatumunkban, melylyel az istenek sem harcolhatnak.

Mentovich F.

## Düriüzkölő.

A Rajnánál megindul óriási események épen úgy elnyelték a Tiberis mellett történeteket, mint a bándi csuka elnyeli a kisebb pozsarát Senki sem figyel arra, hogy az emeritus dragonyos hadnagy Pio nono ő szentsége párnap óta csalhatatlan. Vajon ő csalhatatlansága, ha komolyan magába száll, hiszi-e: hogy életének még hátralevő napjaiban nem fog — csalódní?

\* \* \*

Hogy minő terméketlen szikla az a baloldali álláspont, kitünik abból, hogy még Jókai sem tudta közelebbi beszédében a hazát valami épületessel megörvendeztetni. Jókai nagy embere a zsidóknak: de azért ő sem Mózes, hogy a kopár sziklából üdítő forrást tudjan elővarázsolni.

\* \* \*

A baloldali, s még jobboldali lapok is keményen megtámadták a „Reform“-ot azért, hogy a mostani válságos időkben a következő tanácsot merte kockáztatni: legyünk semlegesek, de azért tétlenül ne dugjuk zsebre kezünket, hogy a bekövetkezendő események készületlenül ne találjanak. Mi e megtámadást igaztalanoknak tartjuk. Avagy hibázik-e az, ki egy égés alkalmával bekiált az égés második vagy harmadik szomszédjába: gazduram keljen fel a tétlenség párnáiról, szedje rendbe a vizipuskát, töltse meg a kádakat, hogy azon esetben, ha a láng át talál csapni, legyen mivel — oltani.

\* \* \*

A nagy pipájú kevés dohányu Csernátóni az, ki legjobban kardoskodik a tétlen semlegesség mellett. Azt a következtetlenséget követi el, hogy a mikor áratlan pózával a békét hirdeti: a legdühösebb indulattal rettenetes kartács [tüzet szor III. Napoleonra. Legujabb tudósítások szerint azonban: Napoleon e napon jól vacsorált, spanyol szakállának és bajuszának egyetlen szála sem lón meggörbülve.

Vajon mekkora szobát lehetne megvilágítani azon világossággal, mely a csalhatatlanság mellett szavazott fejevári püspök, főtisztelendő Jekelfalusi ur fejében ég? Még akkorát sem mint egy tok.

\* \* \*

Teius ur. Volt-e a színházban Mihály gazda, látta-e jeles művészpárunkat?

Mihály g. Színházban voltam Tens ur, de művészpárok nem láthattam.

T. u. Hát ugyan mért nem láthatta Mihály gazda.

M. g. Hát a miénk hölgyek magos kontyáért Tens ur. Ha egy férfi előttem felteszi kalapot, ezen könnyű segíteni; rákiáltom: le azzal a kalappal; s a horizon megnyílik. De kiálthatom-e miénk szépeinknek: le azokkal a konytyokkal! Pedig bizony jól tennének, ha legalább a színházi saison alatt letennének fejükről emelleteket, csinálnának csak földszinti kontyokat, hadd láthassam én is művészpárokat.

\* \* \*

Temesvár városa Pulszky Ferenczet diszpolgárrá választotta, a megerendezés ügyében tartott beszédéért, melyben a városokra nézve külön törvényt sürgetett. Később, a kormány állását követve a törvényjavaslathoz, Pulszky, mint a körülményeket számba venni tudó okos politikus, nem maradt követelése mellett. Ez alkalomból az „Ellenőr“ meg a „Lámpás“ — azt a szójátékot csinálják: hogy Pulszky diszpolgársága, disznópolgárság lesz. Valjon melyik sajátította el, a másiktól ez elmés (!) ötletet? Ugy hiszszük egyik sem, ily disznóságok kigondolására mind ketten képesek.

— **Országgyűlés.** 16-án — tizenötödik napon — a megerendezési tjavaslat fölött megtörténvén az általános szavazás, megkezdődtek a részletes viták is. Mindjárt az első szakaszánál három módosítvány adatott be. — Az első Győrfi Gy. baloldali képviselő tette. E szerint a városokra nézve, egyelőre az 1848. XXIII. t. cz. maradna hatályban. A második, Wahrmanné, csak a két fővárost kívánja külön törvény szerint rendeztetni. Pulszky — a harmadik módosító, — irályi javítványokat ajánl. Ezek mellett, vagy ellen, aztán véghetlen sora állott fel a beszélőknek. Mikor a pap, vihar alkalmával egy földet rázó döngés velőkéig ható hangjára, beszéde fonálát elejté, e szavakkal: „elhallgat uram a te méltatlan szolgád, midőn te beszélsz“ kimenté magát a zavarból. A mi bal képviselőink, jónak látják, együgyű gyűgyögéseikkel huzni-halasztani az időt, akkor, midőn az „ultima ratio“ talán már bőmből is. Csakugyan kétnapi vita után, névszerinti szavazással a központi bizottság szövegezésre fogadtatott el, Wahrmann indítványa, és Pulszky módosítványával.

A tizenhetedik nap — 18-ikán — Tisza Kálmánnak, az összes miniszteriumhoz intézett interpellációja után, melyben Magyarországnak a kiütött háboruban követendő semlegesége van hangsúlyozva, tovább folyt a tárgyalás. Ez alkalommal, hosszabb vitát, a megye felirási jogáról szóló 17-ik s a virilis szavazatokat illető 20-ik §. keltett. Tehát azon kérdések, melyek az általános vita alkalmával is, szőriről-szállára megbeszélve voltak. Mindamellett a vita folyt a tizenhetezadik, tizenkilenczedik napokon is, a nélkül hogy a szavazás megtörténhetett volna. Nevezetesen ezen vitában, hogy Hoffmann Pál, a virilis szavazatokat azon módosítással, hogy azokkal a békebírák ruháztassanak fel, elfogadta; a miért Győrfi Gy. ez alkalommal az ellenzék vezérszónoka, nem mulasztotta el megjegyezni: hogy Hoffmann a „Pál fordulása“ című vigjátékából játszott el egy szerepet, melyre ugyan egyik oldal sem tapsolt, „de egyéb baj nem történt.“

— **A francia chassepot s a porosz gyütüs-puska.** A küszöbön levő csaták előtt érdekesnek tartjuk megismertetni ama két rendszer szerint készített löfegyvereket, melyekkel a

francia és porosz hadsereg fel van szerelve. Háboruban egy löfegyver előnye elhatározzák: a tüzelési gyorsaság, a lö-táv, és a löfegyver öble. Ezen tényezők a két rendszer szerint készített fegyvereknél összehasonlítólág vizsgálva, következő eredményt adnak:

1. A tüzelési gyorsaság. A chassepotpuskával egy perc alatt 10—12 lövést tehetni, míg a Dreyse-féle gyorspuskával csak 6—7-et. Ez természetesen a legnagyobb gyorsaság, mely csak a jól begyakorlott s intelligens lövésznel fordulhat elő. A lövések középszámát átalálban: a chassepotnál 8-ra, a gyütüsnel 5-re tehetni. A francia puskának azonban azon hátránya van, hogy a töltények komplikált alkota miatt, sok égett papírdarab marad a puskacsövben, minek következtében sokszor kell tisztítani.

2. A lösebesség és lőtáv. A Chassepot-puskából kiröpitett golyó sebessége egy másodperc alatt 1328 láb, a porosz gyütüs-puska golyója ellenben csak 908 lábnyi tört repül át egy másodperc alatt. A francia katona golyója a nagyobb sebesség következtében egyszersmind biztosabb is, de csak nagyobb távolságra, míg 300 lépés közép távolságot véve föl a porosz puska hord nagyobb biztonságga.

3. A visszalökés a chassepotnál (az erősebb töltény miatt) nagyobb, mint a gyütüs-puskánál.

4. A cső-öböl (kaliber.) A porosz löfegyver a tekintetben sokkal a francia mögött áll, mivel a Chassepot-puska kaliberje 5 vonal, míg a Dreyse-féle puskáé 7 vonal átmérővel bír. Ennek következtében a francia töltény jelentékenyen könnyebb a porosznál; a francia katona tehát sokkal több töltényt hordhat magánál, mint a porosz. Ennek pedig azon nagy előnye van, hogy a francia katona nincs annyira kitéve a töltényekből való kifogyás veszélyének, mint a porosz, mi pedig a nagyobb ütközetekben igen nagy jelentőségű, ugy annyira, hogy a Chassepot-puska tulsulya a porosz gyütüs fölött, ezen körülményben fekszik.

A francia löfegyvernek minden előnye dacára azonban meg van azon hátránya, hogy új, s hogy még (Mentánat kivéve) nem volt megpróbálva. A porosz gyütüs-puska ellenben a porosz hadseregnél föltötteb otthonos. noha más része 1866-ban híressé lett hatályosságából nem keveset von le azon körülmény, hogy elölről töltő puskákkal s tömeges szurony-támadások ellen küzdött.

— **Az új találmányu francia ágyu.** A francia lapok sokat irtak azon új szerkezetű ágyukról, melyekkel e háboru kitorését megelőzőleg Párizs vidékén számos kísérletet tettek. Ezen ágyuk hátulról töltetnek meg, s egyszerre negyven lövést tehetnek. Ezen szerkezet a revolverek mintájára van készítve, s a tüzéségi czélokhoz képest idomítva, azon nagy különbséggel mégis, hogy a lövegek nem képeznek egy vonalt, hanem félkört. A francia kormány mindent elkövet, hogy minél nagyobb számmal láthassa el a tüzéséget ily szerkezetű ágyukkal. Ezen ágyuk négy részből állanak, úgy, hogy mindegyik részt egy ember könnyen hordozhatja. Összeállításuk csavarok és kapesok segítségével történik, s az egész műtét nem vesz három-négy percznél több időt igénybe.

A poroszoknak szintén van ehez hasonló ágyujuk, az ugynevezett ágyu-revolver és a tábori mitrailleuse — kartács szóró. — Poroszországban szintén sok kísérletet tettek ezen romboló szerekkel, s igen alkalmasoknak bizonyultak be, egész hadoszopoknak, néhány perc alatt való szétrobbantására.

Poroszországban egész tavasz folytában gyakorolta magát a tüzéség ezen ágyuk kezelésében, csak hogy nagy titokban. A gyakorló tért mindig szoros katonai kordon vette körül, távol tartandó tőle a kíváncsiakat.

Az ellenfeleknek néhány nap mulva bekövetkező, vagy talán már be is következett, megmérkőzése, bizonyítványt fog szolgáltatni ezen új gyilkoló eszközök alkalmas voltáról.

## Fürdői levél.

Báznai fürdő 1870. jul. 21.

T. szerkesztő ur! Minthogy ön feladatául tűzte: a hibákat javítani, a hiányokat, fogyatko-

zásokat fölfedezve kigyógyítani, sőt dűrűczkölőjében mosdat is:\*) azt hiszem helyet adand egy kis fürdői tudósításnak, tudván, hogy a fürdőkkel is részben épen e czélt kívánják elérni az illetők.

Nyáron az emberek nagy része fürdőre siet, s ezeknek száma évenként szaporodik, talán divatból is. Némelyek elmennek, hogy munka vagy gondatlanság által megrongált egészségüket lehetőleg helyreállítsák, különféle gyöngeségeiket, fogyatkozásaikat, néha a mult hibáit, mulasztásait helyre pótolják, jóvá tegyék, s magukat kitatarozva, még egy évre használható állapotba helyezték; mások: hogy egy év elviselt terhei, s gondjai után, a szoba, vagy város rekedt levegőjét, s a mindennapi apró gondokat otthon hagyva, szórakozást — fölvidulást kereszenek. Kik ez utóbbi czélból mennek fürdőre, azok csakugyan kereshetnek arra, a báznainál alkalmasabb helyet; mert itt, kivéve azokat, kik mindenütt tudnak maguknak egy kis világot teremteni, nem sok mulatságra, élvezetre lehet számítani. Ennek oka: azon kívül, hogy a béli — a mint ő mondja, a főhasznbéli társulat szűkkeblűsége miatt — évenként inkább csak igéri, mint teljesíti a javításokat: abban is kereshető, hogy ide többnyire csak olyanok jönek, kiknek a fürdőre egészségök helyreállítása végett van szükségük, s vagy kedvők sines mulatságra, vagy arról örömet lemondanak, hogy főbb czéljukat elérhessék.

E szempontból véve fel, másként kell itélünk e fürdőről: mert tagadhatatlan, hogy annak sós és jó tartalmu vize jótékony hatással van, főként: hűléses, csuzos, görvélyes, s más hasonló bajokban, miről igen sokan tehetnek tanúságot, kik e fürdőt két-három éven át használták; általános tapasztalás szerint, egy évi használat ritkán eredményezvén kellő sikert. A fürdést rendszeren melegben kezdik, és folytatják, a környékben egyetlen szikla alatt lévő jódos forrás által táplált 13—19 R. fokú fürdőben 15—20 perczig, némelyek naponta kétszer is, bárha ez a gyengébb idegzetűekre nagyon izgató hatással van. Sokan használják a sárfürdőt, fájós vagy dagadt tagjaikat bekenvén, egy külön fürdő helyen lévő zsiros tapintatu sárral, s a napon maradnak, míg a sár megszáradva kezd lepattogzani; állítólag, a daganatokat hatályosan oszlatja. Főként görvélyben szenvedők isznak reggelente a szikla alatti sós, — jódos vízből egy fél vagy negyed pohárral.

Annyi javítás az idén csakugyan történt: hogy a hideg fürdőhely újból van esinosan kerítve, elegendő vetkező szobával ellátva, sőt a kifolyás is szabályozva; továbbá: a sétaterre függesztettek 3, azaz három, és nem több lámpát, s így estve sem marad az ember teljes sötétségben; ámbár e három lámpa csakugyan gyenge világot terjeszt e szép hosszú sétateren, legalább kétennyi szükségeltetnék; hanem talán hagyni akartak valamit a jövő évre is, pedig a nélkül is lenne elég kiigazítani való. Hát egy fedett sétányra valjon mikor kerül a sor? pedig ekkora társaság már megérdemelné, hogy esős időben is össze találkozhassanak, kik szabad légre vágnak

(Vége következik.)

## A közönség köréből.

Válasz Tamás Károly törvényszéki ülnök urnak Sz.-Udvarhelytől.

Ön közölte a „Sz. H.“-ban egy levelemet, melyet önhöz intéztem, s midőn egy magánlevelet hirlapba kívánt hurezolni, valóban szegénységi bizonyítványt állított ki miveltségi fogalmáról; annyival is inkább, mert én levelemben élénken megjegyeztem: ne hogy fenyegetésnek vegye, a mit irtam, s komolyan gyanusítani kívánjon. De minekutánna ön sértve érezte képzelt hiúságát e levél által, feltéve, de meg nem engedve, legyen hát a levél komoly, s bonczoljuk fel annak két pontját. Először is elevenre léptem, ugy látom, önnél, midőn azt irtam, hogy a saját hibájából elhalasztott tárgyalást tűzze ki újólág mihamarább, mert ellenkező esetben kény-

\*) Igen, csak hogy legbtöbbször szerecsent.

Szerk.

szerülve leszek a miniszteriumhoz panaszolni. — Ezen panaszolási jog uram mindenkinek meg van adva, még Törökországban is, hol a hivatalnokok önkényuralma a végletekbe megyen; tehát ez nem fenyegetés volt, hanem mindenki által egyformán használható jog, s hogy ez önnök nem tetszett, azt elhiszem, de nem tehetek róla. — A második pont levelemben a „Befolyás.” — nem tulajdonítok magamnak semmi nagymérvű befolyást, azzal nem bírok, annak birhatóságát nem is vadászom; de azt hinni merem önök ur, hogy az illető miniszter felelős lévén az országgyűlésnek, respective a nemzetnek, nagyon meg fogja válogatni közegeit a szervezéséskor, s így a meggyékben talán e célra összehívandó bizottság ajánlata mellett, a képviselők is megmondhatják pártkülönbség nélkül nézeteiket a választott bírókra nézve, hogy azok 1867 óta mennyi képzettséget, s kiválóan minő szorgalmat tanúsítottak elvállalt állomásaik betöltésében. Ez a két pont az levelemben, melyekkel ön engemet pellengérré akart állítani; főképp azért, mert jobboldali képviselő vagyok; s ime uram! nevetségessé tette ön magát, neve fitogtatásával. Végül megjegyzem, hogy hírlapi polemikába nem bocsátkozom ezutánra; ajánlom ezt önnök is, mert üdvösebbet is tehet, ha peres actáit tanulmányozva — dolgozik.

Henter Géza.

## KÜLFÖLD.

△ A fölébredt kíváncsiság, a harezi hírek iránt, még mindig csak morzsákkal kénytelen megelégedni. Nem is csoda — két ily ellenfél, mint a mostani — mert mind valószínűbbé válik, hogy a francziák és németek maguk fogják elintézni ez ügyeket — óvakodva, előre számítva, jól fölkészülve rohan egymásnak. De azért is hiányzanak a hírek, mivel a közlekedés Franciaország felől teljesen, Poroszország felől pedig részben fönakadván: a lapok még eddig csak kerülő utak hireivel kénytelenek megelégedni. De álljanak itt, rövidrefogva, magok e hírek.

A legújabbban érkezett háború-hírekben sok ellenmondás van. Az orosz készülődésekről szóló tendentiosus táviratokat a hiteles lengyel források alaptalanoknak mondják, míg más részről egy távirat azt jelenti, hogy Kalischban és Skierniewiczében (a porosz-orosz határon) orosz táborok állíttatnak föl Berg tábornok főparancsnoksága alatt. Fontos az a távirat is, mely szerint a párisi orosz követ, kormánya nevében, sajnálatát fejezte ki Grammontnak a fölött, hogy Franciaország a poroszok által kínált elégtétellel meg nem elégedett. Az orosz cár különben a jövő hét folytán Varsóba érkezik, Gortschakoff kíséretében. — Ama hír, mintha a török hadsereg összes tartalékosai (redif) egybehívatnak volna, a bécsi török követség nyilatkozata szerint, alaptalan. A porosz király megköszönte a bajor király magatartását, s ez a következő táviratban felelt: „Távirata örömteljes viszhangot keltett keblemben. Csapataim a dicskoszorozott fegyvertársak oldala mellett lelkesedéssel fognak a német jogért és becsületért harcolni. Bár e harczi készülődésekről legújabbban ezeket írják: a bádeni csapatok, számszerint 30,000, állást foglaltak Kehl mellett, homlokukkal Strassburg felé, s a kehl hídat fölszedték. A bádeniek balszárnáéhoz a württembergi hadsereg csatlakozik s jobbról porosz csapatok foglalnak állást. — A chalonsi táborban már minden intézkedés megtörtént, hogy a csapatok az első parancsszóra mozgó állapotba helyeztessenek s a keleti határszélre szólíttassanak. Erre nem szükséges több öt óránál. A sereg itt 32,000 katonából áll, nem oly erős tehát, mint állították. Frossard tábornok (ugyanaz, ki a Sebastopol ostrománál rendkívül kitüntette magát s a ki a Malakoff-erőd elleni támadást is vezényelte) valószínűleg át fogja venni a hadügyi tárczát, míg Lebeouf tábornok, mostani hadügyér, a császárral a harcztérre megy. Hasonlóképp Bazaine marsall is — a — mexikói francia sereg volt parancsnoka — helyettesítettetni fog jelen állásában, mint a császári testőrség parancsnoka, Deligny tábornok által, hogy a rajnai-vonali hadtest parancsnokságát átvehesse. Végre Baraguay d'Hilliers mar-

sall Toursba hivatott, Canrobert marsall helyettesítésére, ki szintén egy magasabb parancsnokságot nyer. A mozgó nemzetőrség közvetlenül a chalonsi tábor kiürülése után rögtön az elhagyott táborba vonul, szervezetét és kiképzését bevégezendő. E hírek kíséretében jelentik azt is, hogy a német fejedelmek Coblenzben kongresszust szándékoznak tartani, s Garibaldit a szárazföldre várják. Legújabb hírek szerint: Napoleon császár a hadsereg főhadiszállására: Nancyba érkezett. A francia flotta a keleti tengeren megjelent. A poroszok elhagyták Kölni s Koblenzt és a Rajnavonalt erősítik. Douay, jeles francia tábornok s hadtestparancsnok, hirtelen meghalt. — Beszélük, hogy Landaunál a francziák 17 ezer poroszt megverték s Mannheimot 14 órai véres harc után elfoglalták; de e hír valódisága kétes. A legújabb lapok közlik Napoleon lelkes kiáltványát a francia néphez.

## VEGYES.

\* **Gr. Andrássy Gyula**, miniszterelnök ur, ki jelenleg Bécsben van, úgy látszik, huzamosabban fog az udvar körében tartózkodni. Ezt abból következtetik, hogy hivatal helyiséget rendeztek be számára.

\* **Miniszteri rendeletnél fogva** — jun. 22-éről — a fegyverek, fegyver alkotrészek, hadi-szerek, ki- vagy átszállítása az osztrák-magyar vámterületen, a birodalmi tanácsban képviselt országok miniszteriumával egyetértőleg, tiltatott.

— **Főhivás.** A maróvásárhelyi dalárda 1870. július 31-én vasárnap d. e. 11 órakor a városház nagy termében, rendkívüli közgyűlést tartand, melynek legfőbb tárgya az egylet tovább fennállása, illetőleg az újraalakulás iránti intézkedés. Melyre a régibb és újabb pártolók oly figyelmeztetéssel hivatnak meg: hogy a kik az új 3 évi folyamán még alá nem irtak volna, a kibocsátott iven aláírhatnak, és a jelzett közgyűlésen megjelenhetnek. M.-Másárhely, 1870. július 18-án az igazgató-választmány.

— **Meghívás.** A m.-vásárhelyi egyenlőségi-kör által alakított Török-Gálfy-Horváth székely vértanúk szoborügyi bizottságja idei jul. 31-én vasárnap d. u. 5 órakor a kör helyiségében ülést tartand, melyen adakozások gyűjtése és szobor tervézete lesz elintézendő. M.-Vásárhelyt, 1870. július 24-én. Lázár Adám id. elnök.

\* **Makai Domokos** n-enyedi fiatal tanár, tegnap tartá esküvőjét Nagy Antal kedves leányával, Eszterrel. — A fiatal pár esküvő után, azonnal haza utazott. Legyen szerencse frigyükön.

\* **A helyi rendőrséget** többek nevében, arra kértük volt: hogy az „Elba” közelében eső helyeket, bár a színészek ittmulatása alatt, világíttassa meg. Ez alkalommal, szintén többek nevében, teljes elismerésünket nyilatkoztatjuk ki: hogy a méltányos kérésnek sietve elég tétetett.

— **sz. Színház.** A legteljesebb s idegen elemektől legkevésbé megzavart műélvet, ha nem csalódunk mult szombaton okozá t. vendégművészeink előadása, Sardon „Utolsó level”-ében. Nem föladatunk itt aesthetikai becse fölött itéletet hozni, annyit azonban a legkövetelőbb izlés is kénytelen bevallani, hogy e vigjáték bővőkodik azon elemekben, melyek egy egész este folytán képesek a nézőt szakadatlan derűtségben tartani, kivált mintán a főszerepek oly kezében voltak, mint Prille Cornélia assz. (Bry Susánne) s legkivált Szerdahelyi (Block Prosper.) Amaz, mint mindig, finom érzékkel tudá most is kiválasztani, s valódi műértelemmel kiemelni a darab azon mozzanatait, melyekben a könnyelműség a jó szív melegsége által van szeretetre méltóvá téve, s megfoghatatlan könnyű finomsággal képes még a leghidegebbet is oly tap-sokra ragadni, melyeken emez, a lecsilapodás után, lehetlen, hogy maga is el ne mosolygja magát. De ha a t. művésznő pillanatokig képes

az értelmes nézőt a humor állapotába helyezni: Szerdahelyi játéka ellenben elejétől végig maga a megtestesült humor, — s aligha tévedünk, midőn a vigjátéki előadás netovábbját épen e hatásban látjuk. Prosper első találkozása Clarissal; — a nyugodtság fölénye, melyet a levél-vadászatban kifejt; — a párbaj-jelenet, a „kis diák”-kal; magány-jelenet Susánneval s különösen a Vanhove uramnak adott magyarázatok, melyek — a szerző részéről elég ledérül, de a játszó részéről annál genialisabban kötik össze Prosper és Clarisseot: valóban megannyi példány — jelenetei valának az öntudatos művészetnek. Egy szóval a két művész nem csak akart, hanem tudott is mindent megtenni a közönség elragadására, s ha némi párhuzamot vonánk a kettő között: nem az egyik kisebbitésére, hanem a másik elismeréséül tettük azt. A mellékszereplők is érdemelnek dicséretet, kivált Kassai, Takács és Lenkei. Kassainé különös elfoglaltságát nem tudtuk megmagyarázni magunknak, bár később ő is fölmelegült némileg. Dancz Nina jelentéktelen szerepét adta úgy, a mint vette; ő maga nem igen tett hozzá. Vasárnap a tulzott Aesopus, meglehetősen tulzottan adva, valamivel kisebb közönség előtt. A két művész természetesen a művészet körén belől maradt. Szerdahelyi való meleg játékát nem tehetjük, hogy — Prielle Cornélia asszony mértéket ismerő Satyrája mellett — meg ne említsük. Kassainé ma már otthon volt s a végjelenet küzdelmében szépen játszott. — A többiek részéről általános szerep-nemtudás. Fehérváriné, az igazgatóné, jó példát adhatna a társulat tagjainak.

\* **Szállítmányok megszüntetése külföldre.** A külföldi vasuti igazgatóságok határozatai folytán a cs. és kir. szab. ausztriai államvasut igazgatósága f. é. jul. 20-tól kezdve további intézkedésig megszüntetett mindennemű gyors- és teherszállítmányt külföldre. — A felfüggesztett szállítás nemcsak az általános szállítási időre vonatkozik, hanem az annak idejében megbiztosított direct külföldre való szállítási időre is. azon gyors- és teherszállítmányok azonban, melyek még külföldi vasutak által továbbszállítatnak, e vasut vonalain is felvételnek.

† **Id. Reich Károly** városi képviselő és kereskedő, nincs többé! f. hó 24-én d. e. 9 órakor egy ronesoló hörglob következtében, a végszentségek buzgó felvétele után, élete 65-ik, második házassága 19-ik évében ragadtaték ki az élők sorából. — Véletlen halálát bánatdult szívvel kesergik neje, Braum Anna gyermekeivel Gyula, Berta és Ilkával; valamint első házasságból gyermekei: Sónia, Bucher Miksáné; Lujza, Lázár Jánosné; Lajos, Károly, Ágnes Tóth Ferenczné; Eliza Orelli Hugóné és ezeknek gyermekei, nemkülönben az elhunyt testvérei: Juliánna Neiner Ferenczné; Károlina Apfeltaller Józsefné; János cs. kir. főorvos; özv. Reich Józsefné, Timpernagel Amália, úgy veje Brand János s mindkét ágon levő számos rokonai. — Az idvezült földi részei tegnap délután 4 órakor kísértettek örök nyugalomra, az engesztelő áldozat a plébánia egyházban ma d. u. 10 órakor mutatott be az egek urának. A lelkes hazafi, munkás polgár és gondos családatya emléke áldott legyen közöttünk!

† **Mátyus Uzor** országos képviselő Mátyus Arisztid országgyűlési képviselő testvére, hosszas betegeskedés után e hó 20-án élte 34-ik évében értágulásban meghalt.

† **Oszdolai gr. Kun Józsefa** maga és gyermekei: gr. Klebelsberg-Thumburg Vilmos József és Zdenko nevében mély fájdalommal jelenti, Klebelsberg-Thumburg Vilmos cs. kir. kamarás, és cs. kir. nyugalmazott kapitány, f. hó 6-án délután 5 órakor, bélhártya-gyulladásban, jobblétre szenderültét.

\* **Beküldetett.** Nyilvános elismerés. Kötelességemnek tartom a Victoria bizt. társ. múlt hó 24-én, a sz.-szentiványi birtokon találtató épületeim égésével bemutatott gyors eljárásáért, és káromnak rögtöni megtérítéséért hálás köszönetemet nyilvánítani, tisztelettel lévén, Papp Gergely Márton, sz.-szentiványi birtokos. A „Victoria” biztosító társaság tks. igazgatóságának.

| Bécsi börzei árkelet.<br>(1870. július 26) |  |        |
|--------------------------------------------|--|--------|
| 5% metalliques                             |  | 50.25  |
| 5% nemzeti kölcsön                         |  | 59.20  |
| 860 államkölcsön                           |  | 86.50  |
| Bankrészvény                               |  | 642.—  |
| Hitelrészvény                              |  | 204.50 |
| London                                     |  | 131.75 |

|                                      |  |        |
|--------------------------------------|--|--------|
| Ezüst                                |  | 133.25 |
| Arany                                |  | 6.25   |
| 20 frankos                           |  | 10.98  |
| Földt. ment. kötvény erd.            |  | 66.—   |
| ” ” ” magyarh.                       |  | 70.—   |
| ” ” ” horvát-slavon                  |  | —.—    |
| Laptulajdonos és felelős szerkesztő: |  |        |
| <b>Horváth Gáspár.</b>               |  |        |

# HIRDETMÉNYEK.

## HIVATALOS.

1897. 1870.

(65)

1—3

p. pr.

## Árverési hirdetmény.

A maros-vásárhely sz. kir. város törvényszéke részéről ezennel közhirre tetetik, miszerint a néhai ifj. Nagy Mihály hagyatékához tartozó ezen a városon a nagyszentkirály-utczában 123. 57. 1350. 1351-dik házszám úgy a szegleten épülőfélben levő számnélküli ujház és telek valamint a rózsza-utczában 1310. házszám alatti épületes telek az örökösök kérése folytán önkénytes árverezés útján a legtöbbet ígérőnek a hely színén el fognak adatni következő feltételek alatt.

1. A 123. házszám alatt 277 □ öl kiterjedésű épületes telek folyó 1870. augusztus 12-én délelőtt 9 órakor 2000 frt kikiáltási árban, az 57. házszám alatt 305 □ öl kiterjedésű telek a rajta levő kemény anyagból épült házzal ugyan folyó év augusztus 12-én 3000 frt kikiáltási árban.

2. Az 1350. és 1351. ház szám alatti épületes telkek, melyeknek területe egyenként 114 □ öl, kertjek nincsen, külön-külön folyó évi augusztus 13-án délelőtt 9 órakor egyenként 1500 frt kikiáltási árban.

3. Az 1310. házszám alatti rózsza-utczában épületes telek, melynek udvarterülete 110 □ öl a kerte pedig 120 □ öl, folyó évi augusztus 16-án 3000 frt kikiáltási árban.

4. A nagyszentkirály-utca vég szegletén az 1351. ház szám alatti telek szomszédságában fekvő kemény anyagból épült, de még be nem végzett több szobából álló ház szám nélküli nagy ház és udvar, melynek udvar területe 325 □ öl, a kerte pedig 800 □ öl, a hely színén kijelölendett határidőben folyó év augusztus 17-én 10,000 frt kikiáltási árban.

5. Venni szándékozó köteles a kikiáltási ár 10% bánatpénzül a bírói kiküldött kezébe letenni, mely a kissebbségbe maradottnak az árverés bevégeztével azonnal vissza adatik, míg ellenben a vevő által letett bánatpénz a levezés után általa rögtön készpénzben lefizetendő vételár fele részében betudatik.

6. Az egyenes ágbeli örökösök bánatpénz nélkül árverezhetnek, és pedig az örökségbeli részesedésük mértékéhez képest, mi 3000 o. frtba állittatik meg, ellenben a Nagy Katalin és Nagy Terézia, Kis Györgyné két oldalágbeli örökösök az egyenes ágbeli örökösökre megállított 3000 frt öszvegből rájuk szálandó részesülés mértékéhez képest szólhatnak az árveréshez.

7. A legtöbbet ígérő köteles a vételár hasonfelét az árverés bevégeztével rögtön a törvényszéki biztos kezébe készpénzül befizetni, mibe a bánatpénz is be fog tudatni; a más hason fele részét pedig köteles az árverés napjától számítandó 60 nap alatt a városi törvényszékhez befizetni, hogy az elárverezett összes telkekből bejövendő vételár felerésze távol levő k. k. Kiss Károlina illetősége bentartásával, az örökösök között részesedésük mértékéhez képest leendő fölosztása végett az árverező biztos által a tömeggondnok kezébe adandó, a szentkirály-utczai épülő félben lévő nagy szegletház vételárának 2-ik hason felerészét pedig köteles vásárló a kitűzött 60 nap alatt ezen városi törvényszékhez befizetni, melyből a hagyaték, átruházási díj, és netaláni hátrálék, adók és költségek levonván, a felesleg az örökösöknek leendő kiosztás végett távollevő k. k. Kiss Károlina illetősége bentartásával a tömeggondnoknak ki fog utalványoztatni.

8. Ha vásárló a vétel árát a kijelölt határidő alatt be nem fizetné, az általa megvásárolt telek az ő költségére és kárára újabban el fog árvereztetni s a netaláni károsodás a már befizetni kellett bánatpénz a vételár fele részéből fog fizettetni.

9. Vásárló a megvásárolt telek tulajdonosává csak is a vételár teljes befizetése után válik, mikor is a telek megvásárlásáról szóló átadási okiratot tulajdon jognyerés végett az örökösök minden további meghallgatása nélkül saját költségén betábláztatni szabadságában álland.

10. A vevő a megvásárolt telek utáni adókat és terheket 1870. július 1-ső napjától köteles hordozni; azonban a netán bérbe adva lévő telek jövedelme vételére csak is 1870. september 29-én tul kezdve leszen feljogosítva úgy szintén köteles vásárló az árveréssel felmerülő költségeket és eladásból folyó kincstári díjakat sajátjából fizetni; végül

11. Az árverési jegyzőkönyvre s átruházási okmányra szükségeltető bélyegeket szintén vásárló hordozza.

Maros-Vásárhely várossa törvényszékének 1870. július 17-én tartott üléséből.

Dicső Lajos, h. elnök.

Pajna Ferencz, jegyző.

## NEM HIVATALOS.

(89)

3—3

## Jelentés.

Alólirt tisztelettel kívánja a nagyérdemű helyi és vidéki t. cz. közönséget értesíteni arról, miszerint a

## „SZENT-LÉLEKHEZ”

czimzett gyógyszerértárt örökáron megvette, és azt folyó év július 1-ső napján, a nagybárház alatti eddigi helyiségből a Széchenyi térre 537. sz. alatti ujan épült házához tette át. M.-Vásárhelyt, 1870. junius 28-án.

tisztelettel

**Burdács Alajos,**

gyógyszerész.

(64)

2—2

A maros-ludasi m. k. postahivatalhoz, egy állomását azonnal elfoglalható kezelő kerestetik. Főfeltételek: hogy az illető a postakezelésben tökéletesen jár-tas, morális, a közönséggel szembe elő-zékeny magaviseletű, a magyar, román és német nyelvek birtokába, s végre a magyar postahivatalbeliek egyletének rendes tagja legyen. Évi fizetése szabad étkezés, mosás és szállás mellett 180 frt.

Okmányolt folyamodványok e hó végéig alólirtohoz czimzendők, Maros-Ludas, 1870. július 15-én.

**Hantz Pál,**

m. k. postamester.

(62)

3—3

## Hirdetmény.

Maros-Vásárhely sz. kir. városában a nagy szentkirály-utczában 267. ház sz. alatti épületes belső telek, mely áll: három rendbéli épületekből, u. m. az első három lak szoba és egy konyhából, a 2-ik 2 szoba és egy konyha, a 3-dik is 2 szoba és egy konyhából, úgy a telken lévő két kamara és két pinczéből, veteményes és gyümölcsös kertből szabadkézből eladó. Bővebben értekezhetni: M.-Vásárhelyt özvegy **Erdélyi Lászlóné**, irtt ház szám alatt lakó tulajdonossal és Sz.-Régenben **Szigyártó Mihály** ural.